

UNIwersYTET WARSZAWSKI

Warszawski Ośrodek Ekonomii Ekologicznej

ZARZĄDZANIE LASAMI A ROZWÓJ LOKALNY.

Agnieszka Kopańska
kopanska@wne.uw.edu.pl

Czy istnieje uniwersalny sposób kreowania rozwoju lokalnego ?

- ▶ Oddolne podejście na rzecz konkretnego terytorium, **angażujące społeczności lokalne i dodające wartości zasobom lokalnym**, stopniowo zaczęło być postrzegane jako nowy sposób na tworzenie miejsc pracy i firm na obszarach wiejskich. Podejście Leader zaczęło w sposób eksperymentalny **łączyć na szczeblu lokalnym różne projekty i pomysły, partnerów i zasoby**. Okazało się idealnym instrumentem do testowania sposobu na rozwijanie szans terenów wiejskich.

Podejście „Leader”: podstawowy poradnik; UE 2006

- ▶ **Partycypacja społeczna/współzarządzanie to inaczej proces, w którym dwie strony (lub więcej) współdziałają w przygotowaniu planów, realizacji określonej polityki i podejmowaniu decyzji** (Kwiatkowski J. 2003)
- ▶ Społeczny udział w zarządzanie środowiskiem/naturalnymi zasobami jest uznawany za część rozwoju trwałego (zrównoważonego), dzięki temu że wpływa na rozumienie przez społeczeństwo problemów środowiska. Przyjmuje się, że ostateczne decyzje podejmowane w takim partnerstwie są lepsze, gdyż obok wiedzy ekspertów uwzględniają wiedzę (i potrzeby) społeczeństwa, a decyzje ekspertów są lepiej rozumiane i przyjmowane przez społeczeństwo. (Webler et al. 1995).

CEL- Wskazanie problemów i szans dla zastosowania partnerstwa ze społeczeństwem w zrównoważonym zarządzaniu lasem w Polsce rozumianego jako instrument wspierania rozwoju lokalnego.

Cel cząstkowy 1- Ocena potencjału społeczeństwa do angażowania się w współzarządzanie lasem.

Pytanie badawcze- *Co i jak wpływa na chęć (i praktykę) angażowania się mieszkańców analizowanych miejscowości w sprawy publiczne w tym współzarządzanie lasem?*

Cel cząstkowy 2- Analiza wybranych aspektów zarządzania i organizacji lasów w Polsce które będą wpływać na współzarządzanie.

Pytanie badawcze- *Jak pracownicy lasów postrzegają ideę i możliwości wprowadzenia współzarządzania w lasach? Co sprzyja a co ogranicza ten proces?*

Model exit&voice (Hirschman A. ; 1970)

Zaangażowanie społeczeństwa w realizację zadań publicznych, w tym współzarządzanie lasem będzie wynikać z kompozycji wielu czynników. Pojawienie się „voice” - a więc „głosu” społeczeństwa jest zależne od:

1. Odpowiednio wysokiej wagi usługi/ dobra w życiu mieszkańców
2. Zestawu cech socjodemograficznych oraz istnienia kapitału społecznego
3. Istnienia możliwości prawnych i instytucjonalnych takiej aktywności,
4. Charakterystyki dóbr, w tym stopnia i możliwości ich różnicowania

Przeprowadzone badania:

- ✓ Lokalne społeczności, trzy gminy – 302 respondentów
- ✓ Zarządcy lasów państwowych –43 ankiety/wywiady
- ✓ Władze lokalne –25 ankiet/wywiadów + analiza materiałów strategicznych

Zróźnicowanie w postrzeganiu korzyści i wad z sąsiedztwa lasu w zależności od wybranych charakterystyk respondentów

	Czyste powietrze	Cisza i spokój	Rekreacja	Zbieranie grzybów i jagód	zarabianie na osobach przyjeżdżających	Brak korzyści	niszczenie upraw	Komary i kleszcze	Hałas	śmieci	brak wad
miejsce		x	x	x	x		x	x	x	x	x
wykształcenie	x		x	x			x		x		
dochody	x		x			x				x	
Właściciel gospodarstwa rolnego		x		x	x		x				
Właściciel lasu	x			x			x		x	x	x

Zależność między zmiennymi określono na podstawie analizy statystyki chi-kwadrat. Przyjmując, że jeśli istotność asymptotyczna jest mniejsza od 0,05 można odrzucić hipotezę zerową o braku zależności między zmiennymi w przeciwnym wypadku nie ma podstaw do odrzucenia tej hipotezy.

Zróźnicowanie i współzależności aktywności publicznej i cech socjodemograficznych mieszkańców

	stabilność	dochody	wykształcenie	sąsiedzkość	Organizacje społeczne	Ind/spot podejście do problemów	Aktywność wyborcza	Udział spotkaniach Rady	Udział w spotkaniach publicznych
stabilność									
dochody									
wykształcenie	X	X							
sąsiedzkość		X	X						
Organizacje społeczne			X						
Indywidualistyczne/społeczne podejście do problemów		X	X		X				
Aktywność wyborcza	X		X						
Udział spotkaniach Rady	X				X		X		
Udział w spotkaniach publicznych					X		X	X	
miejsce		X	X	X		X	X		X

Zależność między zmiennymi określono na podstawie analizy statystyki chi-kwadrat. Przyjmując, że jeśli istotność asymptotyczna jest mniejsza od 0,05 można odrzucić hipotezę zerową o braku zależności między zmiennymi w przeciwnym wypadku nie ma podstaw do odrzucenia tej hipotezy.

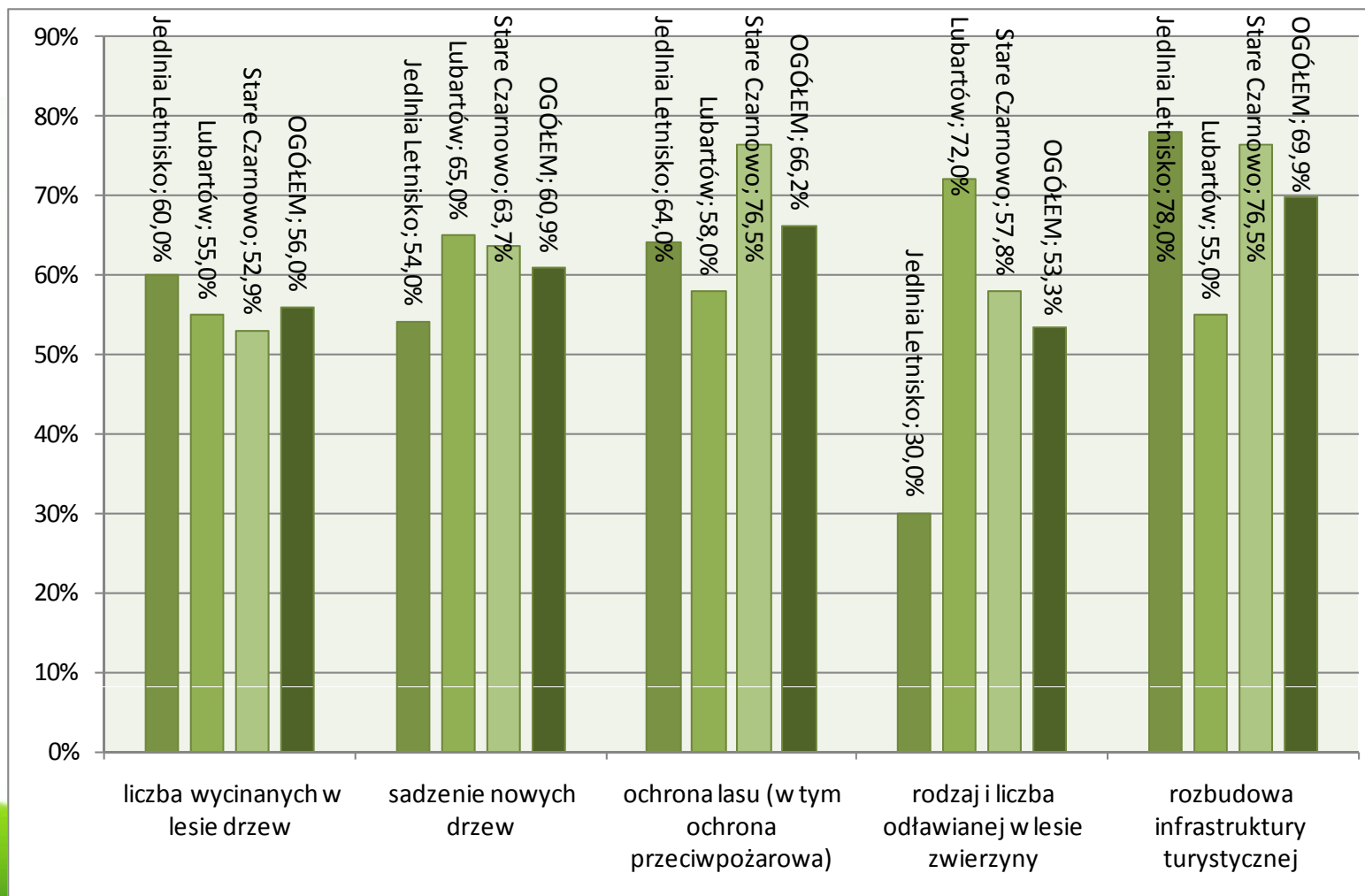

Współzarządzanie- oczekiwania mieszkańców

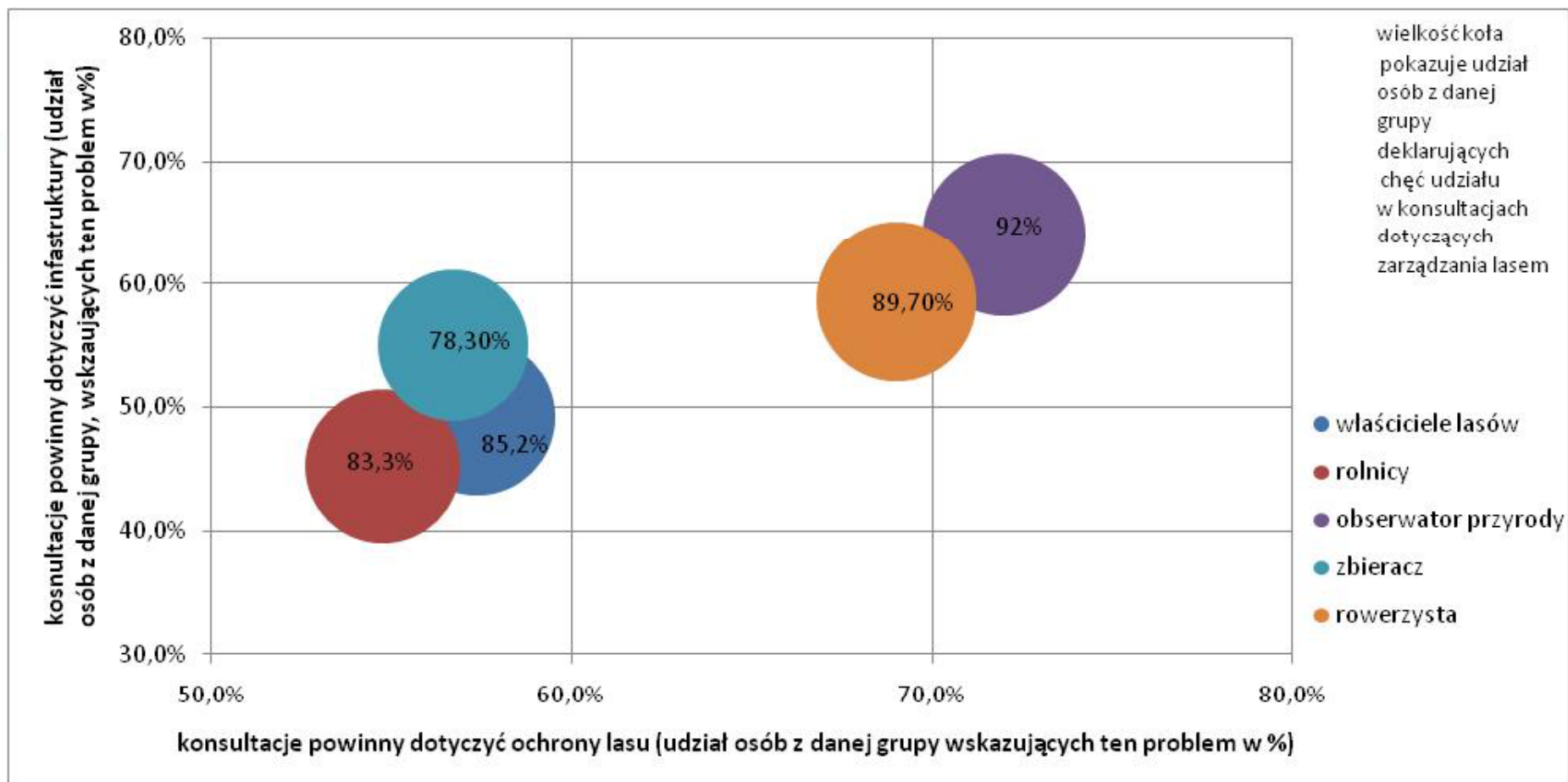
Czy kiedykolwiek Pan(i) słyszał(a), że w Polsce leśnictwo lub nadleśnictwo organizuje spotkania i zbiera opinie mieszkańców dotyczące planowanych działań w lasach?	miejsce			Ogółem	
	Jedlnia Letnisko	Lubartów	Stare Czarnowo		
tak	14,0%	5,0%	8,8%	9,3%	
nie	86,0%	93,0%	91,2%	90,1%	
nie wiem trudno powiedzieć		2,0%		0,7%	
Gdyby w przyszłości takie spotkania miałyby miejsce, to czy chciał(a)by Pan(i) w nich uczestniczyć?	tak	74,0%	75,0%	78,4%	75,8%
	nie	23,0%	19,0%	18,6%	20,2%
	nie wiem trudno powiedzieć	3,0%	6,0%	2,9%	4,0%

Współzarządzanie- oczekiwania mieszkańców

MAPA MIESZKAŃCÓW JAKO INTERESARIUSZY LASU

Przykład dla LUBARTOWA

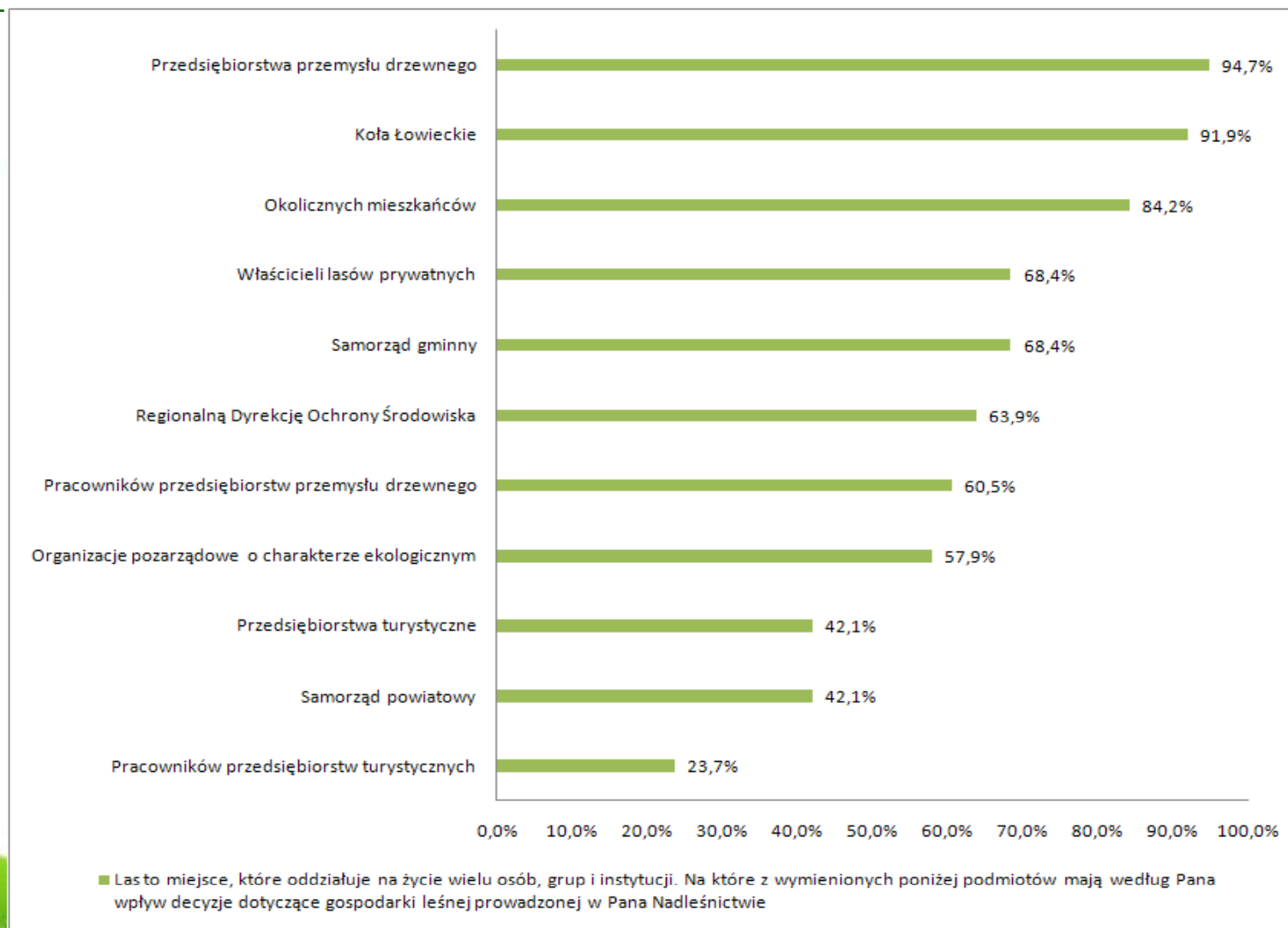
WNIOSKI- cel cząstkowy 1

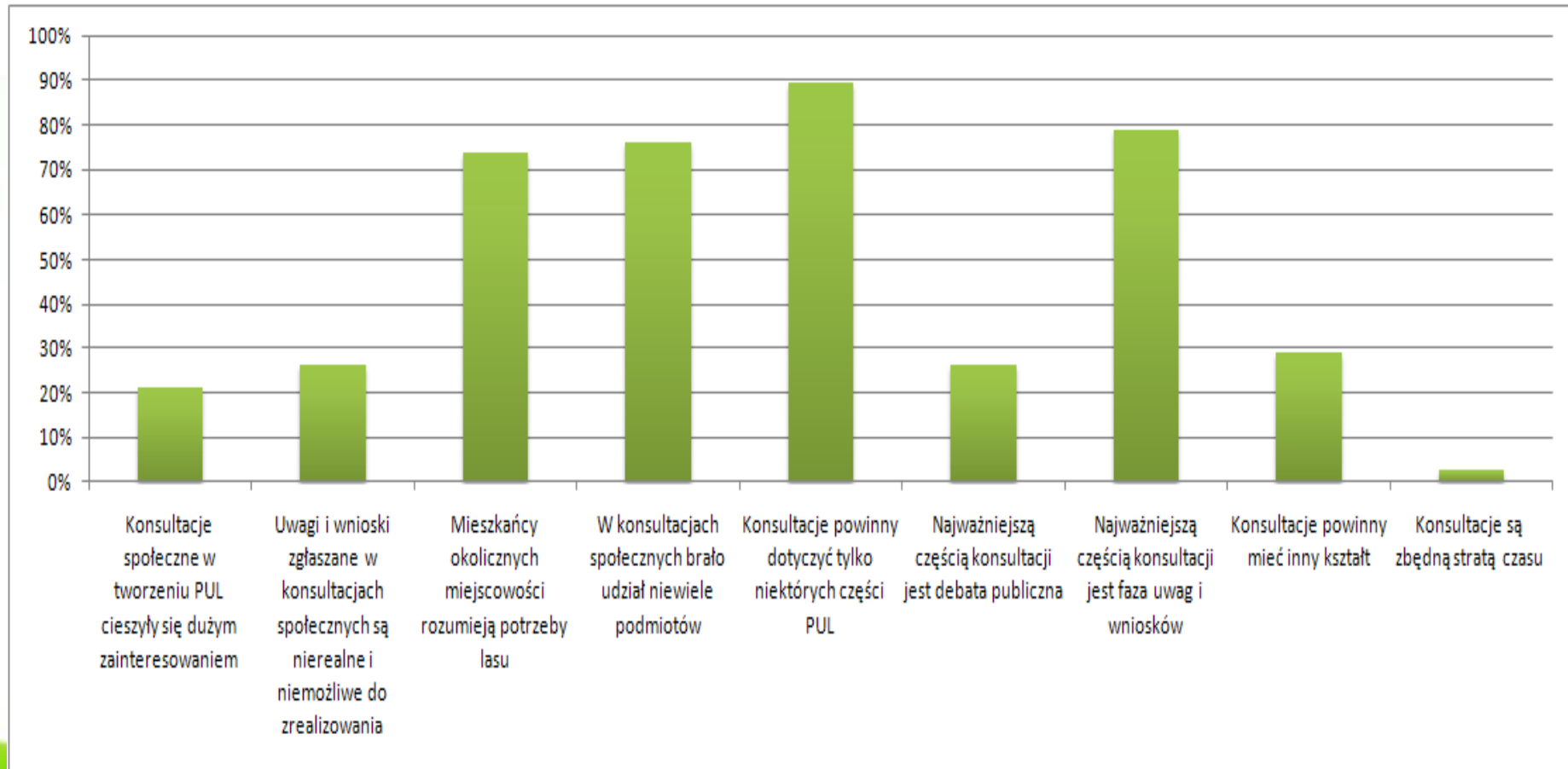
- ▶ Im ważniejszy las w życiu i gospodarce mieszkańców tym większa potrzeba współzarządzania
- ▶ Kapitał społeczny jest wprawdzie niski ale nie „zerowy” – mieszkańcy gotowi są wspólnie podejmować decyzje w sprawach publicznych (mają już doświadczenie dzięki samorządom)=> ważna jest przejrzysta i zrozumiała polityka informacyjna
- ▶ Różne funkcje lasu=> różni interesariusze=> nie ma potrzeby rozmawiać ze wszystkimi o wszystkim=> różne lasy różne grupy interesariuszy

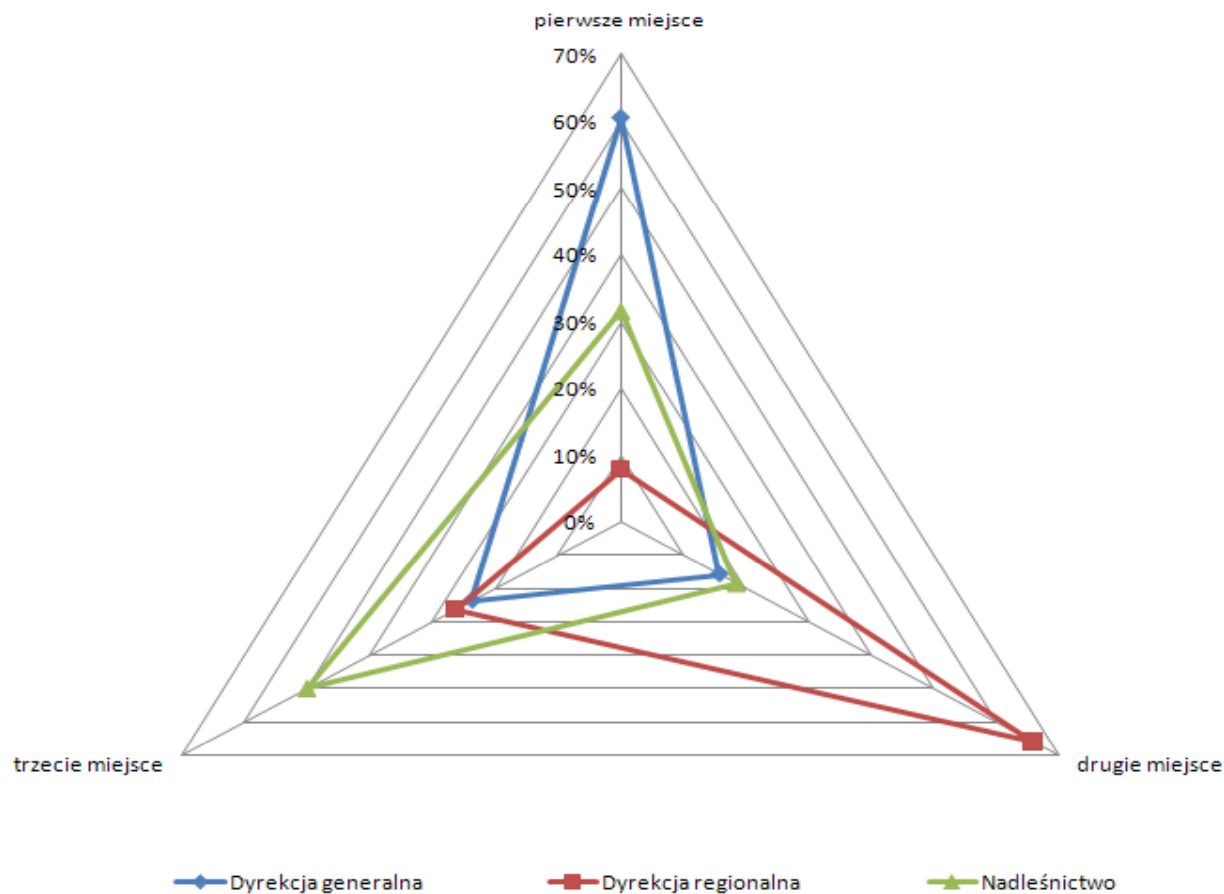
Interesariusze lasu w opinii nadleśniczych

Konsultacje społeczne w opinii nadleśniczych

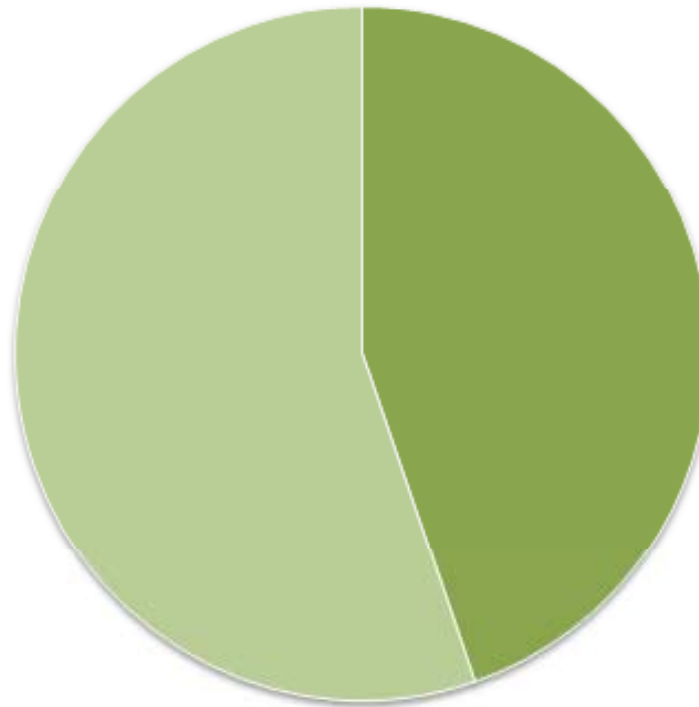

Znaczenie poszczególnych szczebli administracji LP w zarządzaniu nadleśnictwem

udział odpowiedzi, wskazujących wpływ poszczególnych szczebli administracji LP na zarządzanie nadleśnictwem, uporządkowanych od najważniejszego "pierwsze miejsce" do najmniej ważnego "trzecie miejsce"

Wielofunkcyjność w opinii nadleśniczych

- w danym regionie –w danym czasie-mamy lasy realizujące jako dominującą konkretną funkcję
- każdy las jest wielofunkcyjny

WNIOSKI- cel cząstkowy 2

- ▶ Prawo i przepisy są ważne ale to za mało aby stworzyć działający proces partycypacji społeczeństwa w zarządzaniu lasem. Ważne jest:
  - ▶ odejście od paternalistycznego stylu zarządzania
  - ▶ faktyczna decentralizacja zarządzania
  - ▶ zrozumienie i uwzględnienie różnych funkcji poszczególnych lasów

